

**KOMUNITNÉ CENTRUM BRATSKEJ
JEDNOTY BAPTISTOV**

PREVÁDZKOVÝ PORIADOK KOMUNITNÉHO CENTRA BRTSKEJ JEDNOTY BAPTISTOV

1. ZDÔVODNENIE VZNIKU KOMUNITNÉHO CENTRA BJB V RUŽOMBERKU A JEHO PLÁNU ČINNOSTÍ

Podľa Atlasu rómskych komunít v Ružomberku Rómovia žijú v osídľach vo vnútri mesta a na jeho okraji. V štatistikách sa ich počet pohybuje od 600 – 700 obyvateľov. Prevažná časť žije koncentrovaná v časti Rybárpole na ulici Textilná a Silbigera a Považská. Bytové podmienky využívané minoritou, môžeme rozdeliť ako:

- existenčné minimum bývania - ide o užívanie bytu, ktorý umožňuje uspokojovať len najdôležitejšie ľudské potreby (napr. odpočinok). Existenčné minimum bývania je pod úrovňou sociálneho bývania. Ide o byty tretej a štvrtej kategórie, spravidla zdravotne závadné, bez hygienického zariadenia, vybavené miestom na spánok, stolom, stoličkou,
- sociálne minimum bývania - umožňuje plniť základné funkcie bytu a rodiny, v nevyhnutnom rozsahu. Umožňuje uspokojovanie základných potrieb stanovených spoločnosťou vzhľadom k svojmu celkovému štandardu. (Zúbková – Brazdovičová)

Integrácia do majoritnej spoločnosti prebiehala dvomi spôsobmi:

1. prirodzenou migráciou mladých rodín do odľahlejších častí mesta, na základe ponuky a dopytu na trhu s nehnuteľnosťami,
2. riadenou segregáciou nízkopríjmových rodín do ubytovacích zariadení ako aj nízkonákladových bytov v správe mesta Ružomberok.

Po vypracovaní Komunitného plánu sociálnych služieb mesta na roky 2010 – 2014 sa zmenila stratégia bytovej politiky mesta, ktorá nastavila nové pravidlá pre pridelovanie sociálnych bytov a ubytovní bytovou komisiou mesta Ružomberok. Prijaté opatrenia mali zabrániť sekundárnej segregácii rómskych občanov a ich nastaviť prirodzenú integráciu.

Aj napriek tomu sú však Rómovia naďalej sociálne vylúčenou komunitou, nielen na základe lokalizácie ich trvalého pobytu, ale predovšetkým z dôvodu dlhodobej chudoby, vzdelávacích potrieb a kultúrnych špecifik.

U rómskeho etnika je prevalencia sociálne-patologických javov omnoho vyššia, a z dôvodu problematickej demografie, len veľmi ťažko odhadnuteľná. Dokazujú to aj štatistické ukazovatele dostupné v rámci výsledkov výskumu PDCS, z roku 2009, ktoré boli spracované do publikácie Rómska populácia a zdravie: Analýza situácie na Slovensku a údaje MPSVaR SR, uvedené v dokumente „Správa o sociálnej situácii obyvateľstva Slovenskej republiky za rok 2013“, v kapitole 4.2 pod názvom Vybrané zistenia z Atlasu rómskych komunít 2013, kde údaje o počtoch detí rómskeho etnika nenachádzame. Čo je však evidentné a zmerateľné, je mentálne postihnutie rómskych detí, ktoré ich vylučuje z bežnej sústavy vzdelávania do špeciálnej základnej školy. Tieto deti boli alebo sú

ochudobňované o podnetné prostredie a interakcie už v predškolskom veku. Finančné podmienky viazané na systém vzdelávania v MŠ na území Ružomberka, v zmysle prijatého VZN MsÚ, reflektuje na hmotnú núdzu v minimálnom rozsahu. U detí vzniká nielen sociálna ale aj jazyková bariéra. Temperament a kultúrne návyky nie sú na území mesta prirodzene prijímané. A to ako inštitúciami, cirkevnými spoločenstvami i jednotlivcami. Pre komunitu neexistovali do roku 2015 verejné ustanovizne pre pravidelné voľnočasové a vzdelávacie aktivity, dlhodobé a systematizované sociálne poradenstvo, zohľadňujúce špecifiká a potreby Rómov. V tomto období boli činnosti minorite poskytované čiastkovo, v rámci kapacitných a dobrovoľníckych možností spoločenstiev, mimovládnych organizácií, zariadení sociálnych služieb a sociálno-právnej ochrany. Medzi ne patrili napríklad každoročný letný pobytový tábor pre rómske deti, financovaný pravidelne z rozpočtu mesta a sponzorov už od roku 2008.

Od roku 2014 cirkevný zbor Bratskej jednoty baptistov v Ružomberku dlhodobo dopĺňal systém služieb pre rómskych občanov. Stal sa aktérom komunitných aktivít pre rómske deti a mládež vo veku do 18 rokov. Pre túto cieľovú skupinu realizoval klubové a záujmové činnosti, hudobné a jazykové aktivity. Okrem tejto cieľovej skupiny sa cirkevný zbor dlhodobo orientuje aj na iné minoritné skupiny.

V rámci výzvy IA MPSVaR zbor zriadil Komunitné centrum, ktoré v zmysle vypracovaných a prijatých štandardov inštitucionalizuje aktivity zboru a vymedzuje ho ako:

- spoločný priestor pre celú sídelnú komunitu obce,
- priestor pre rozvoj rôznych subskupín komunity s ohľadom na fakt, že jeden človek môže byť súčasťou rôznych subskupín v priestore a čase. Ohyvatelia marnarginalizovaných rómskych komunít predstavuje len jednu zo subskupín (aj keď prioritnú), na ktoré sa komunitné centrum orientuje,
- neutrálny priestor pre deeskaláciu komunitných napätí a konfliktov, podpora obce v oblasti komunitného rozvoja a budovania komunity. (Štandardy komunitných centier Národného projektu Kornunitné centrú, IA ZaSI, 2014, s. 6)

2. VYMEDZENIE KOMUNITNÉHO CENTRA BJB V RUŽOMBERKU

Komunitné centrum BJB v Ružomberku je v zmysle § 24d, Zákona NR SR č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách, v znení neskorších predpisov zariadenie sociálnych služieb krízovej intervencie, kde sa poskytujú sociálne služby a činnosti fyzickej osobe, skupine osôb alebo rodine v nepriaznivej sociálnej situácii, ktoré sú ohrozené sociálnym vylúčením, majú obmedzené schopnosti alebo možnosti sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy pre zotrvávanie v segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby. Sociálna služba, odborné činnosti a iné činnosti sa v komunitnom centre poskytujú ambulantnou a terénnou formou - prostredníctvom terénneho programu, nadväzujúc na súvisiacu legislatívu a strategické dokumenty SR, predovšetkým:

- Zákon NR SR č. 305/2005 Z.z. o sociálno-právnej ochrane detí a kuratele, v znení neskorších predpisov;
- Zákon NR SR č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov;
- Zákon NR SR č. 36/2005 Z. z. o rodine;
- Dohovoru o právach dieťaťa;
- Národná stratégia na ochranu detí pred násilím;
- Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím;
- Dohovor o ľudských právach.

2.1 Poslanie a ciele Komunitného centra BJB v Ružomberku

Poslaním Komunitného centra BJB je vytváranie podmienok na tvorbu multikulturálnych vzťahov a znižovanie sociálnych rozdielov prostredníctvom komunitných aktivít zameraných na osobnostný rozvoj, odstraňovanie rasových, sociálnych a náboženských bariér na základe kresťanských princípov a hodnôt.

Ciele:

1. Tvoríť multikulturálne a kohézne vzťahy s osobami ohrozenými sociálnym vylúčením alebo sociálne vylúčenými, prostredníctvom rozvoja služieb starostlivosti s osobitným zreteľom na marginalizovanú rómsku komunitu;
2. Realizovať komunitné aktivity, služby a činnosti zamerané na spoločenský a osobnostný rozvoj a odstraňovanie akýchkoľvek bariér.
3. Budovať zodpovedné postoje k životu prostredníctvom vzdelávania, prevencie a poradenstva.

2.2 Klienti/cieľové skupiny Komunitného centra BJB v Ružomberku

Hlavnou cieľovou skupinou sú obyvatelia okresu Ružomberok, ohrození sociálnym vylúčením na základe nežiaduceho sociálneho statusu, zdravotného stavu, náboženského presvedčenia a kultúrnych špecifík.

Sú to predovšetkým:

- obyvatelia rómskej komunity na území mesta Ružomberok, u ktorých sa komunitné centrum zameriava na celoživotné vzdelávanie, osobnostný rast a na seberealizáciu ako aj budovanie reálnej sebahodoty,
- nezamestnaní,
- rozvedení a osamelí rodičia,
- závislí dospelí a ich rodinní príslušníci,
- dospelí s depresiou,
- rodinní príslušníci osôb, ktoré mali skúsenosť so sektami,
- dysfunkčné rodiny,
- bezdomovci,
- smútiace osoby – prežitie straty a prípadne traumy,
- ľudia trpiaci chronickými chorobami.

V rámci primárnej prevencie sa centrum zameriava plošne na verejnosť, ktorá nevykazuje znaky sociálneho vylúčenia, či ohrozenia. Ide napríklad o: žiakov MŠ, ZŠ, SŠ a VŠ, mladé rodiny a kresťanov.

2.3 Interná legislatíva Komunitného centra BJB v Ružomberku

Interné dokumenty predstavujú:

- Kniha komunitných aktivít
- Záznam komunitných a skupinových aktivít
- Spis klienta – anamnéza, sociálna diagnostika a intervenčný plán
- Intervenčný denník zamestnanca komunitného centra.

3. INŠTITUCIONÁLNE PODMIENKY KOMUNITNÉHO CENTRA BJB V RUŽOMBERKU

Komunitné centrum BJB sídli v priestoroch Bratskej jednoty baptistov, na ulici Bernolákova 18 v Ružomberku. Na základe zmluvy medzi IA MPSVaR a Cirkevným zborom Bratskej jednoty baptistov boli po schválení staršími zboru a následne na zborovej hodine ako najvyššom rozhodovacom orgáne Bratskej jednoty baptistov Komunitnému centru poskytnuté k činnosti vybrané priestory Bratskej jednoty baptistov. Pracovisko je lokalizované 1 - 10 minút od rómskej komunity. Rozloha poskytnutých priestorov cca 200 m². Budova je členená na bloky A a B. V bloku A sa nachádzajú dve spoločenské priestory a dve kancelárie, spolu so sociálnymi zariadeniami. V B bloku je väčšia spoločenská miestnosť s kuchynkou a sociálnymi zariadeniami. V areáli centra je k dispozícii záhrada s trávnikom, detským pieskoviskom, preliezkami a altánkom.

Priestory sú vybavené účelovým nábytkom, technikou a pomôckami na aktivity (Podrobnejšie v súpise majetku Bratskej jednoty baptistov).

Priestorové vybavenie:

1. Schodište vedúce na druhé poschodie budovy
2. Dve veľkoplošné miestnosti, 1 x s umývadelnou podlahou, 1 x koberec
 1. Miestnosť - multifunkčná, ktorá sa využíva na aktivity zamerané na rôzne činnosti. Aktivity prebiehajú 5 x v týždni v dopoludňajších a popoludňajších hodinách - záujmové činnosti pre verejnosť, besedy, školenia, krúžky
 2. Klubovňa - v tejto miestnosti sa nachádza kalčetoý a stolnotenisový stôl, ktorý klienti aktívne využívajú, táto miestnosť je dostupná pre všetky cieľové skupiny
3. 2 x WC- toalety pre ženy s umývadlom, s teplou a studenou vodou
4. Chodbová časť so zmývadelnou podlahou, ktorá slúži ako menšia miestnosť
5. 2 x WC – toalety pre mužov s umývadlom, s teplou a studenou vodou
6. 3 x Kancelária komunitných pracovníkov – využíva sa na vykonávanie činnosti pracovníkov (administratíva, príprava podkladov, spisová dokumentácia, vedenie poradenstva)
7. Sklad materiálu a pomôcok pre pracovníkov
8. 1 x WC – toalety pre personál s umývadlom, s teplou a studenou vodou.

V KPK sú všetky miestnosti vybavené potrebným nábytkom, technikou, nachádzajú sa v nich pomôcky potrebné pre služby verejnosti a vedenie poradenstva. Sú tu knihy, nástenky, ktoré majú informačný charakter ako aj nástenky, na ktorých sú zobrazené aktivity prebiehajúce v KC.

3.1 Personálne podmienky Komunitného centra BJB v Ružomberku

V roku 2014 aktivity centra realizovali dobrovoľníci Cirkevného zboru Bratskej jednoty baptistov. Od 1.4.2015 pracujú v komunitnom centre 2 pracovníci komunitného centra, 3 odborní pracovníci komunitného centra a 1 odborný pracovník komunitného centra poverený riadením.

Odborný pracovník poverený riadením komunitného centra - je zamestnanec Prevádzkovateľa KC, ktorý vykonáva činnosti ako Odborný pracovník KC, avšak popri uvedených úlohách plní úlohu vedenia KC:

- koordinuje celú činnosť KC,
- organizačne a obsahovo zabezpečuje činnosti a aktivity projektu v konkrétnej obci, asistuje manažmentu projektu pri riadení všetkých služieb a aktivít poskytovaných v KC,
- koordinuje spoluprácu s miestnymi inštitúciami vykonávajúcimi aktivity zamerané na sociálnu inklúziu marginalizovaných rómskych komunít (ďalej len „MRK“),
- vedie členov tímu KC,
- udržiava pravidelné kontakty s predstaviteľmi miestnej samosprávy,
- komunikuje s koordinátormi,
- zúčastňuje sa pravidelných porád a školení organizovaných v rámci projektu a vykonáva iné činnosti podobného charakteru, ktoré vyplynú z aktuálnych potrieb počas realizácie projektu.

Odborný pracovník komunitného centra (OPKC) - je zamestnanec Prevádzkovateľa KC, ktorý:

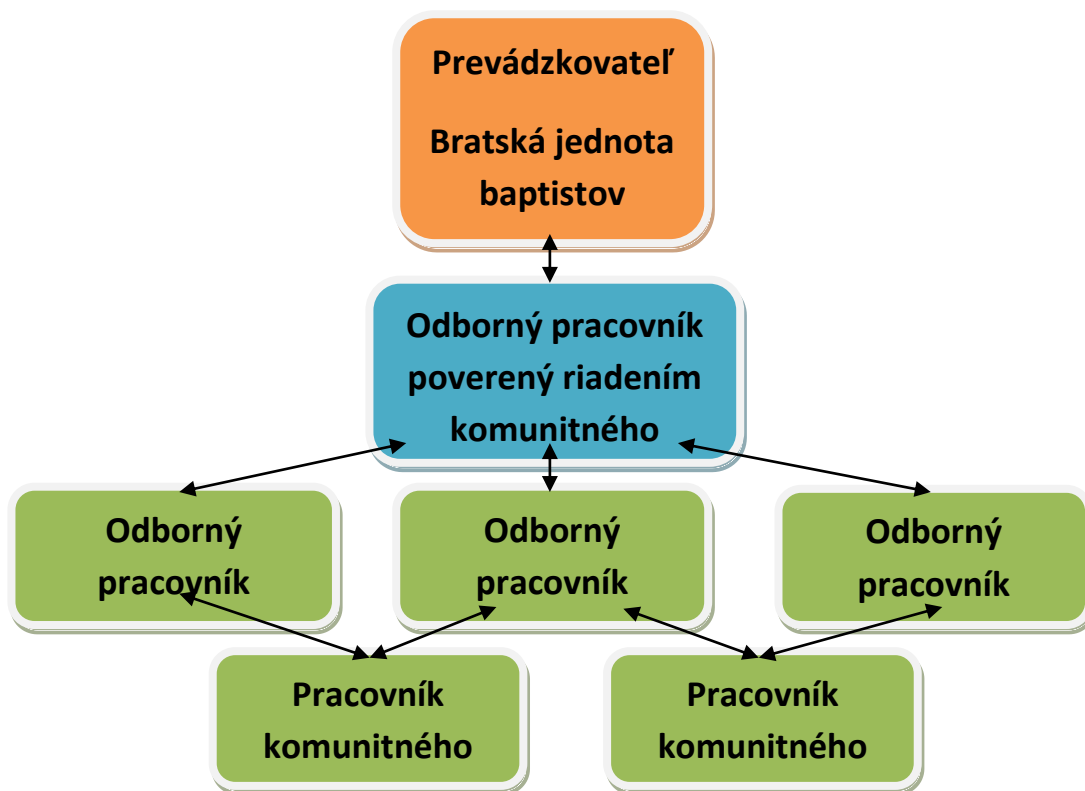
- aktívne vyhľadáva klientov, ktorým pomôžu služby a aktivity projektu,
- vyberá vhodných účastníkov aktivít KC,
- organizuje a materiálne zabezpečuje aktivity v KC, v súlade so zameraním aktivity aj realizuje,
- dlhodobo poskytuje klientom poradenstvo (ak má odbornú kvalifikáciu v zmysle č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov).
- zvyšuje zručnosti ľudí na miestnej úrovni,
- vedie evidenciu všetkých klientov projektu a evidenciu asistencií a aktivít,
- zúčastňuje sa pravidelných porád a školení organizovaných, resp. odporúčaných vedúcim KC v rámci projektu,
- dokumentuje metódy aplikované v praxi a úspešné prístupy aplikuje do dizajnu projektu,
- a vykonáva iné činnosti podobného charakteru, ktoré vyplynú z aktuálnych potrieb počas realizácie projektu.

Pracovník komunitného centra - je zamestnanec Prevádzkovateľa KC, ktorý asistuje OPKC pri výkone jeho činnosti, vykonáva:

- odborne nenáročné úkony predovšetkým pri práci s klientom podľa pokynov OPKC,
- vedie nízkoprahové aktivity pre deti a mládež,
- mapuje potreby cieľovej skupiny a navrhuje spôsoby riešenia,
- zapája ďalších členov komunity, resp. obce do aktivít KC a vykonáva iné činnosti podobného charakteru, ktoré vyplynú z aktuálnych potrieb počas realizácie projektu.

Podrobná špecifikácia popisu práce jednotlivých pracovných pozícií OPKRKC/OPKC/PKC je uvedená v prílohe č. 3b Príručky pre zapojenie sa do Národného projektu Komunitné centrá (ďalej len Príručky In Metodiky pre komunitné centrá, IA MPSVaR SR, 2015).

3.1.1 Organizačná štruktúra riadenia Komunitného centra BJB v Ružomberku

3.2 Financovanie Komunitného centra BJB v Ružomberku

Komunitné centrum BJB je financované zo zborových zdrojov cirkvi a refundačného mechanizmu IA MPSVaR SR, v rozsahu zmluvy a metodiky v rámci implementácie Národného projektu Komunitné centrá. ITMS: 27120130553. Špecifikácia ekonomických operácií je vydefinovaná v Zmluve o spolupráci č. 066/2015-IZ-4.0/V.

3.2.1 Ekonomika Komunitného centra BJB v Ružomberku

Ekonomická činnosť centra podlieha účtovnej legislatíve pre právnické osoby - cirkvi. Jej ťažiskom je personalistika a prevádzková réžia, spojená s chodom centra. Účtovníctvo je vedené v sústave podvojného účtovníctva, spracovávané účtovnou firmou RAZIEL, s.r.o.. Podrobné ekonomické výsledky zboru sú dostupné vo výročnej správe s názvom „Správy za zborové zložky.“

4. PLÁN ČINNOSTÍ KOMUNITNÉHO CENTRA BJB V RUŽOMBERKU

Komunitné centrum je pre komunitu otvorené 5 dní v týždni, spolu 30 hodín. Jeho program je prispôsobovaný potrebám komunity v danom ročnom období.

Hlavné činnosti KC sú:

1. sociálne poradenstvo,
2. preventívne aktivity,
3. pomoc pri príprave na školskú dochádzku a školské vyučovanie a sprevádzanie dieťaťa do a zo školského zariadenia,
4. misijno-pastorálna činnosť,
5. záujmová činnosť.

4.1 Opis činností

Činnosti sa realizujú ambulantnou a terénnou formou.

1. *Sociálne poradenstvo*: ide o základné a špecializované poradenstvo v oblasti závislostí, bezdomovectva, depresí, smútenia, sociálnej fóbie, dysfunkcie dieťaťa, manželskej a rodičovskej krízy. Služba je poskytovaná ambulantnou a terénnou formou, odbornými pracovníkmi pod vedením odborného pracovníka povereného riadením komunitného centra, prevažne v dopoludňajších hodinách centra.
2. *Pomoc pri príprave na školskú dochádzku a školské vyučovanie a sprevádzanie dieťaťa do a zo školského zariadenia*: činnosť vykonávajú pracovníci komunitného centra v priestoroch ŠZŠ, umiestnenej v blízkosti ulice Textilná a Silbigera a ZŠ Bystrická cesta, pracovisko Dončova ulica, v blízkosti ulice Považská cesta.
3. *Preventívne aktivity*: sú orientované na mladé rodiny s deťmi do 3 rokov, rómske dievčatá vo veku do 17 rokov. Ide o nácvik domácich prác a činností, súvisiacich s chodom domácnosti, tradíciami a sociálnymi pravidlami komunity, aktívnou a žiaducou interakciou rodiča a výchovou dieťaťa.
4. *Misijno-pastorálna činnosť*: je poskytovaná prevažne kresťanský orientovaným klientom centra ako aj rómskym deťom a mládeži vo veku od 7-18 rokov. Využívané sú biblické školy, modlitebné skupiny a osobné poradenstvo.
5. *Záujmová činnosť*: sa zameriava na hudobné a pohybové aktivity a tvorivé dielne.

4.2 Metódy činností

1. *Sociálne poradenstvo*: rozhovor, pozorovanie, skrining, sociálna diagnostika, vyhodnocovanie potrieb metodikou LUMOS, intervenčné stretnutie, skupinové poradenstvo, socioterapia, 12-krokové programy, podporné skupiny a pod..
2. *Pomoc pri príprave na školskú dochádzku a školské vyučovanie a sprevádzanie dieťaťa do a zo školského zariadenia*: mentoring, tutorstvo, asistencia, rozhovor, pozorovanie, korekcia, kompenzácia a iné.
3. *Preventívne aktivity*: preventívne programy, klubové aktivity.
4. *Misijno-pastorálna činnosť*: výklad, diskusia, reflexívne techniky, skupinové aktivity.
5. *Záujmová činnosť*: výklad, expozícia, rytmické cvičenia, exploračné a fixačné techniky, metódy zamerané na motoriku.

Vypracoval:

PhDr. Oľga Okálová, PhD.

Ružomberok, 4.7.2015

Za prevádzkovateľa KC schválil:

Mgr. Miloš Masarik _____

Štatutárny zástupca CZ BJB Ružomberok